

Byla C-383/23**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2023 m. birželio 21 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Vestre Landsret (Danija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. gegužės 3 d.

Apeliantas:

Anklagemyndigheden

Kita apeliacinio proceso šalis:

ILVA A/S

<...> *Anklagemyndigheden* (prokuroras, Danija) prieš

ILVA A/S

<...> Nutartis:

2021 m. vasario 12 d. *Retten i Aarhus* (Orhuso apylinkės teismas, Danija) sprendimu ILVA A/S buvo paskirta 100 000 Danijos kronų bauda už 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR) 5 straipsnio 1 dalies e punkto ir 5 straipsnio 2 dalies, siejamų su jo 4 straipsnio 1 punktu ir 6 straipsniu, pažeidimą dėl to, kad nuo 2018 m. gegužės mėn. iki 2019 m. sausio mėn. nevykdė jai, kaip duomenų valdytojai, taikomų prievolių, susijusių su ne mažiau kaip 350 000 buvusių klientų asmens duomenų saugojimu.

Prokuroras apskundė *Retten i Aarhus* sprendimą *Vestre Landsret* (Vakarų regiono apeliacinis teismas, Danija), kuris dabar nagrinėja baudžiamąją bylą. Šiomis aplinkybėmis *Vestre Landsret* nusprendė pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą dėl BDAR 83 straipsnio 5 dalies išaiškinimo.

Vestre Landsret mano, kad gali kilti abejonių dėl to, ar BDAR 83 straipsnio 5 dalyje vartojama sąvoka „įmonė“ turi būti suprantama taip, kad nustatant baudos už įmonės padarytą BDAR pažeidimą dydį reikia atsižvelgti į grupės, kuriai priklauso įmonė, apyvartą.

Prieš priimant sprendimą baudžiamajoje byloje būtina išsiaiškinti šį klausimą, todėl *Vestre Landsret* nusprendė sustabdyti baudžiamąją bylą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 267 straipsnį.

Faktinės aplinkybės

- 1 ILVA A/S kaltinama *Vestre Landsret* pažeidus BDAR 83 straipsnio 2 ir 5 dalis, siejamas su jo 83 straipsnio 9 dalimi, 5 straipsnio 1 dalies e punktu ir 5 straipsnio 2 dalimi, 4 straipsnio 1 punktu ir 6 straipsniu, o taip pat *lov Nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger* (2018 m. gegužės 23 d. Įstatymas Nr. 502, kuriuo papildomas Reglamentas dėl apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo) 41 straipsnio 1 dalies 4 punktą, siejamą su jo 41 straipsnio 3 ir 6 dalimis, dėl to, kad nuo 2018 m. gegužės mėn. iki 2019 m. sausio mėn. nevykdė jai, kaip duomenų valdytojui, taikomų prievolių, susijusių su ne mažiau kaip 350 000 buvusių klientų asmens duomenų saugojimu.
- 2 ILVA A/S priklauso *Lars Larsen Group*. Bendra grupės apyvarta 2016–2017 finansiniais metais sudarė 6,57 mlrd. [Danijos kronų]. Iš jų patronuojamosios įmonės ILVA A/S apyvarta sudarė šiek tiek mažiau nei 1,8 mlrd. [Danijos kronų].
- 3 Jei bus nustatyta, kad ILVA A/S pažeidė BDAR 5 straipsnio 1 dalies e punktą ir 5 straipsnio 2 dalį, siejamus su jo 4 straipsnio 1 punktu ir 6 straipsniu, *Vestre Landsret* turi skirti baudą pagal BDAR 83 straipsnio 5 dalį, siejamą su jo 83 straipsnio 9 dalimi.

Ankstesnis procesas

- 4 2021 m. vasario 12 d. *Retten i Aarhus* priėmė sprendimą pirmojoje instancijoje. Šis teismas pripažino ILVA A/S kalta pagal jai pareikštus kaltinimus, tačiau nusprendė, kad, priešingai nei teigė prokuroras, ji veikė ne tyčia, o aplaidžiai.
- 5 *Retten i Aarhus* skyrė ILVA A/S 100 000 Danijos kronų baudą. Nustatydamas baudos dydį *Retten i Aarhus* rėmėsi šiais motyvais:

„Remdamasis *Datatilsynet* (Danijos duomenų apsaugos priežiūros institucija) rekomendacija, prokuroras teigė, kad turi būti paskirta 1,5 mln. Danijos kronų bauda. Remiantis Danijos duomenų apsaugos priežiūros institucijos ir prokuroro pateikta informacija, pagal su apyvarta

susijusią baudos dydžio apskaičiavimo sistemą atsižvelgiama ne tik į kaltinamosios apyvartą, bet ir į bendrą visos *Lars Larsen Group* apyvartą.

Šioje byloje kaltinimai pareikšti tik kaltinamajai, kuri yra patronuojamoji įmonė; nagrinėjant bylą prokuroras nurodė, kad kaltinimai nebuvo pareikšti ir patronuojančiajai įmonei, nes tam nebuvo pagrindo. Iš *Lov om rettens pleje* (Teisingumo vykdymo įstatymas) 883 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto baudžiamojo persekiojimo principo išplaukia, kad teismas negali priimti apkaltinamojo nuosprendžio dėl kaltinamajame akte nenurodytos nusikalstamos veikos. Šioje nuostatoje įtvirtintam principui prieštarautų tai, kad, skiriant griežtesnę bausmę, būtų teikiama reikšmė aplinkybėms, susijusioms su kitu asmeniu, kuriam nebuvo pareikšti jokie kaltinimai. Tai visų pirma taikytina situacijoje, kaip antai nagrinėjama, kurioje kaltinamoji užsiima savarankišku mažmeninės prekybos verslu, todėl nėra taip, kad patronuojančioji įmonė įsteigė patronuojamąją įmonę tik tam, kad jai perduotų [įmonių] grupės duomenų tvarkymą. Dėl šios priežasties, taip pat atsižvelgiant į tai, kad BDAR 83 straipsnio 5 dalyje vartojant su pažeidimu susijusią formuluotę kalbama apie „įmonę“, nėra pagrindo, nepaisant jo 150 konstatuojamosios dalies, apskaičiuojant baudos dydį remtis bendra grupės apyvarta.

Iš bylos medžiagos matyti, kad kaltinamosios apyvarta 2016–2017 finansiniais metais sudarė maždaug ketvirtadalį grupės bendros apyvartos. Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad kaltinamoji, kaip minėta, buvo pripažinta kalta tik dėl aplaidumo pažeidusi BDAR, baudos dydis turi būti gerokai mažesnis už prokuroro prašomą skirti baudos dydį.

Be to, šis teismas mano, kad prokuroras ir Danijos duomenų apsaugos priežiūros institucija, kad sumažintų bausmės griežtumą, tinkamai neatsižvelgė į lengvinančias aplinkybes, išplaukiančias iš BDAR 83 straipsnio 2 dalies, įskaitant tai, kad tai yra pirmasis BDAR pažeidimas, kad aptariama informacija buvo bendro, o ne asmeninio pobūdžio, kad ji buvo senesnėje ir iš dalies nebenaudojamoje sistemoje, prie kurios buvo jungiamasi tik retkarčiais, kad jokie duomenų subjektai nepatyrė žalos ir kad nusikalstama veika (taip pat Danijos duomenų apsaugos priežiūros institucijos nuomone) buvo tik formalus pobūdžio. Be to, vertinant taip pat turi būti skiriama daug dėmesio tam, kad buvo įrodyta, jog kaltinamoji dėjo daug pastangų, kad užtikrintų, jog daugelis įmonės duomenų sistemų – tiek informacinių technologijų, tiek teisinių – atitiktų gana sudėtingas BDAR taisykles.

Šiomis aplinkybėmis teismas svarstė, ar nusikalstama veika viršija kritikos pareiškimo – kuris šiame teisiniame kontekste būtų įspėjimas pagal Teisingumo vykdymo įstatymo 900 straipsnį – ribą, ar vis dėlto šiomis aplinkybėmis būtina kaltinamajai skirti baudą. Atsižvelgdamas į BDAR bendrąjį bausmių skyrimo principą, pagal kurį turi būti užtikrinta, kad už reglamento pažeidimus būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir

atgrasomos sankcijos, teismas vis dėlto sprendžia, kad, ypač atsižvelgiant į didelį duomenų, kurių kaltinamoji neanonimizavo ar neištrynė, kiekį ir dėl to didelį duomenų subjektų, kuriems pažeidimas darė poveikį, skaičių, kaltinamajai turi būti skirta bauda. Duomenų apsaugos įstatymo parengiamuosiuose dokumentuose (2017 m. spalio 25 d. Įstatymo Nr. 68 projekto 2.8.3.7 papunktyje) numatyta „iš esmės padidinti“ baudų už BDAR pažeidimus dydį, palyginti su ankstesne praktika – 2.8.1.4 papunktyje nurodyta, kad dydis svyruoja nuo 2 000 iki 25 000 Danijos kronų, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, ir bendrai įvertinęs visas pirma nurodytas lengvinančias aplinkybes, teismas sprendžia, kad kaltinamajai pagal BDAR 83 straipsnio 2 ir 5 dalis, siejamas su jo 83 straipsnio 9 dalimi, 5 straipsnio 1 dalies e punktu ir 5 straipsnio 2 dalimi, 4 straipsnio 1 punktu ir 6 straipsniu, ir 2018 m. gegužės 23 d. Įstatymo Nr. 502, kuriuo papildomas Reglamentas dėl apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, 41 straipsnio 1 dalies 4 punktą, siejamą su jo 41 straipsnio 3 ir 6 dalimis, turi būti paskirta 100 000 Danijos kronų bauda.“

Europos Sąjungos teisė

- 6 Byla susijusi su 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 83 straipsnio 5 dalies, siejamos su jo 150 konstatuojamąja dalimi, aiškinimu.
- 7 Šiame kontekste reikėtų pažymėti, kad 2022 m. gegužės mėn. Europos duomenų apsaugos valdyba (EDAV) priėmė naujas baudų apskaičiavimo gaires, kuriose suderinta metodika, kurią turi taikyti kiekviena priežiūros institucija.
- 8 Taip pat yra svarbūs Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 101 ir 102 straipsniai ir 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas, 13 straipsnis ir 46 konstatuojamoji dalis.

ES teisės klausimai ir šalių argumentai

ES teisės klausimai

- 9 BDAR 83 straipsnio 5 dalyje, be kita ko, nurodyta:

„Pažeidus toliau išvardytas nuostatas, pagal 2 dalį skiriamos administracinės baudos iki 20 000 000 EUR arba, įmonės [danų k. „virksomhed“] atveju – iki 4 % jos ankstesnių finansinių metų bendros metinės pasaulinės apyvartos, atsižvelgiant į tai, kuri suma yra didesnė:

- a) pagrindinius duomenų tvarkymo principus, įskaitant sutikimo sąlygas, pagal 5, 6, 7 ir 9 straipsnius <...>“
- 10 BDAR 4 straipsnyje pateiktas šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžčių sąrašas, tačiau tame sąrašė nėra [danų k. sąvokos] „virksomhed“ [(versijoje lietuvių k. – „įmonė“)] apibrėžties. Vis dėlto 4 straipsnio 18 ir 19 punktuose pateiktos šios apibrėžtys, kurios turi būti laikomos susijusiomis su „virksomhed“:

„18) įmonė [versijoje danų k. – „foretagende“) – bet kokios teisinės formos ekonomine veikla užsiimantis fizinis arba juridinis asmuo, įskaitant reguliaria ekonomine veikla užsiimančias ūkines bendrijas arba susivienijimus;

19) įmonių grupė [versijoje danų k. – „koncern“) – kontroliuojančioji įmonė ir jos kontroliuojamos įmonės“.

BDAR 150 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, nurodyta:

„siekiant sugriežtinti ir suvienodinti administracines sankcijas už šio reglamento pažeidimus, kiekvienai priežiūros institucijai turėtų būti suteikti įgaliojimai skirti administracines baudas. Šiame reglamente turėtų būti nurodyti pažeidimai ir nustatyti didžiausi susijusių administracinių baudų dydžiai ir tų baudų nustatymo kriterijai; baudas kiekvienu konkrečiu atveju turėtų nustatyti kompetentinga priežiūros institucija, atsižvelgdama į visas reikšmingas konkrečios situacijos aplinkybes ir deramai atsižvelgdama visų pirma į pažeidimo pobūdį, sunkumą, trukmę ir pasekmes, taip pat į priemones, kurių imtasi siekiant, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų prievolių, ir siekiant užkirsti kelią pažeidimo pasekmėms arba jas sumažinti. Jei administracinės baudos skiriamos įmonei, tais tikslais įmonė turėtų būti suprantama kaip įmonė, apibrėžta SESV 101 ir 102 straipsniuose. Jei administracinės baudos skiriamos asmenims, kurie nėra įmonė, svarstydama, koks būtų tinkamas baudos dydis, priežiūros institucija turėtų atsižvelgti į bendrą pajamų lygį valstybėje narėje ir į ekonominę to asmens padėtį. Siekiant skatinti nuoseklų administracinių baudų taikymą taip pat gali būti naudojamas nuoseklumo užtikrinimo mechanizmas. <...>“

- 11 Atsižvelgiant į tai, reikėtų pažymėti, kad, be kita ko, iš BDAR 83 straipsnio 9 dalies išplaukia, kad, jei valstybės narės teisės sistemoje nenumatoma administracinių baudų (kaip yra Danijos atveju, žr. BDAR 151 konstatuojamąją dalį), taisyklės gali būti taikomos taip, kad baudą inicijuotų kompetentinga priežiūros institucija, o ją skirtų kompetentingi nacionaliniai teismai, kartu užtikrinant, kad tos teisinės priemonės būtų veiksmingos ir turėtų priežiūros institucijų skiriamoms administracinėms baudoms lygiavertį poveikį. Bet kuriuo atveju skiriamos baudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.
- 12 150 konstatuojamojoje dalyje pateikta nuoroda į SESV 101 ir 102 straipsnius dėl sąvokos „įmonė“ supratimo yra nuoroda į Sutartyje nustatytas konkurencijos taisykles.

- 13 Pažymėtina, kad ES teisėje, susijusioje su Sutartyje nustatytais konkurencijos taisyklėmis, numatyta, kad nustatant baudų už konkurencijos taisyklių pažeidimus dydį įmonės sąvoka turi būti suprantama taip, kad ji apima tai pačiai grupei priklausančias įmones.

Prokuroro argumentai

- 14 BDAR 83 straipsnio 5 dalyje vartojama sąvoka „įmonė“ turi būti suprantama taip, kad nustatant baudos už įmonės padarytą BDAR pažeidimą dydį reikia atsižvelgti į bendrą grupės, kuriai ši įmonė priklauso, apyvartą.
- 15 Taigi pagal BDAR 150 konstatuojamąją dalį 83 straipsnio 5 dalyje vartojama sąvoka „įmonė“ turi būti suprantama kaip įmonė pagal SESV 101 ir 102 straipsnius (ES konkurencijos taisyklės).
- 16 Antrinėje konkurencijos teisėje aiškiai nurodyta, kad nustatant baudų dydį turi būti atsižvelgiama į grupės bendrą pasaulinę apyvartą. Šiuo atžvilgiu daroma nuoroda į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas.
- 17 Pagal šios direktyvos 46 konstatuojamąją dalį sąvoka „įmonė“, vartojama SESV 101 ir 102 straipsniuose, kuri turėtų būti taikoma laikantis Teisingumo Teismo jurisprudencijos, reiškia „ekonominį vienetą, net jeigu jį sudaro keli fiziniai ar juridiniai asmenys“.
- 18 Direktyvos 13 straipsnio 5 dalyje, susijusioje su baudomis įmonėms ir įmonių asociacijoms, numatyta, kad valstybės narės turi užtikrinti, jog skiriant baudas patronuojančiosioms įmonėms ir įmonių teisių bei ekonominės veiklos perėmėjams būtų taikoma „įmonės“ (t. y. „ekonominio vieneto“) sąvoka.
- 19 Atsižvelgdamas į tai ir remdamasis Danijos duomenų apsaugos priežiūros institucijos rekomendacija, prokuroras prašo skirti 1,5 mln. Danijos kronų baudą, apskaičiuotą pagal bendrą visos *Lars Larsen Group* apyvartą.

ILVA A/S argumentai

- 20 Nustatant baudos už įmonės padarytą BDAR pažeidimą dydį neturėtų būti atsižvelgiama į bendrą grupės, kuriai priklauso įmonė, apyvartą.
- 21 Šioje konkrečioje byloje kaltinimai buvo pareikšti tik ILVA A/S, kuri yra patronuojamoji bendrovė, o ne patronuojančiajai bendrovei.
- 22 Be to, neatrodo, kad teismui skiriant bausmę yra būtina pasirinkti apyvartą. BDAR nenustatytos baudų apskaičiavimo taisyklės ar principai, kai apyvartos dydis daro tiesioginį poveikį; BDAR 83 straipsnio 5 dalyje nustatytos tik maksimalios baudos dydžio ribos.

- 23 Be to, BDAR 83 straipsnio 5 dalyje kalbama apie „įmonę“, todėl – nepaisant reglamento 150 konstatuojamosios dalies – nėra pagrindo apskaičiuojant baudos dydį remtis bendra grupės apyvarta.

Vestre Landsret klausimo aplinkybės

Nei danų, nei prancūzų, nei vokiečių, nei anglų kalbomis parengtos BDAR versijos nepadedą išaiškinti, ar nustatant baudos už įmonės padarytą BDAR pažeidimą dydį reikia atsižvelgti į visos grupės, kuriai priklauso įmonė, apyvartą.

Atrodo, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas neturėjo galimybės pareikšti savo pozicijos šiuo klausimu.

Dėl šios priežasties *Vestre Landsret* mano, kad yra būtinas sprendimas dėl BDAR 83 straipsnio 5 dalyje vartojamos sąvokos „įmonė“ išaiškinimo tam, kad jis galėtų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje.

Atsižvelgdamas į tai, *Vestre Landsret* nutarė sustabdyti apeliacinėje instancijoje nagrinėjamą baudžiamąją bylą tam, kad pateiktų Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį.

Nutarta:

Vestre Landsret prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo atsakyti į šiuos klausimus:

1. Ar Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 83 straipsnio 4–6 dalyse vartojama sąvoka „įmonė“ turi būti suprantama kaip įmonė, kaip ji suprantama pagal SESV 101 ir 102 straipsnius, siejamus su šio reglamento 150 konstatuojamąja dalimi, ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su ES konkurencijos teise, todėl sąvoka „įmonė“ apima bet kokią ekonominę veiklą vykdančią subjektą, neatsižvelgiant į šio subjekto teisinį statusą ir finansavimo būdą?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 83 straipsnio 4–6 dalys turi būti aiškinamos taip, kad skiriant įmonei baudą turi būti atsižvelgiama į ūkio subjekto, kuriam priklauso įmonė, bendrą metinę pasaulinę apyvartą, ar tik į tos įmonės bendrą metinę pasaulinę apyvartą?

<...>